

Datum
2016-08-19
Ert datum
2016-06-21

Vårt diarienummer
2016-110-5532
Er beteckning
A2016/01307/I

Kopia: Utbildningsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

PM Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Sammanfattning

- Centrala studiestödsnämnden, CSN, har inga synpunkter på förslagen i promemorian.
- För att CSN, på ett ändamålsenligt sätt, ska kunna lämna erforderliga uppgifter till Migrationsverket gällande vilka personer som fått studiehjälp från CSN krävs att CSN får författningsstöd för ett elektroniskt överförande av uppgifterna och möjligen även en sekretessbrytande bestämmelse.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Automatisk utbetalning av schablon

Uppgiftslämnande från CSN kräver fråga från Migrationsverket

CSN saknar, utifrån de uppgifter myndigheten har tillgång till, förutsättning att avgöra vilka studerande som Migrationsverket behöver få uppgift om för att automatiskt kunna betala ut schablonen. CSN förutsätter därför att Migrationsverket, en gång per kvartal, elektroniskt kommer att meddela CSN vilka personer man önskar uppgifter om och för vilken tid. Först när CSN fått en sådan fråga skulle myndigheten kunna förse Migrationsverket med, för dem, erforderliga uppgifter.

Sekretessprövning innan uppgiftslämnande från CSN

Det finns idag ingen sekretessbrytande bestämmelse som gäller specifikt vid utlämnanden från CSN till Migrationsverket. Varje utlämnande av uppgifter förutsätter därför att det föregås av en skadeprövning. Huruvida ett utlämnande av uppgifter om vem som uppbär studiehjälp kan anses medföra skada eller men för den enskilde i något avseende är svåröverskådligt utifrån den knappa information som ges i den remitterade promemorian. CSN har därför i dagsläget svårt att bedöma om det är erforderligt med en specifik sekretessbrytande regel om uppgiftsskyldighet för uppgiftslämnandet till Migrationsverket eller om någon av de generella bestämmelserna i 10 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kan vara tillämplig.

CSN Huvudkontoret

Postadress
851 82 Sundsvall

Telefon
060-18 60 00

Telefax
060-18 61 93

Webbadress
www.csn.se

Elektroniskt uppgiftslämnande kräver författningsstöd

CSN skulle önska att det vore möjligt att lämna uppgifterna om vem som uppburit studiehjälp till Migrationsverket på elektronisk väg, men saknar för närvarande rättsligt stöd för en sådan informationsöverföring. Enligt studiestödsdatalagen (2009:287) och studiestödsdataförordningen (2009:321) är elektroniskt utlämnande av personuppgifter i CSN:s studiestödsverksamhet som huvudregel förbjudet utan den registrerades samtycke. I lagen och förordningen anges de undantag som gäller från detta. Det finns ingen bestämmelse i någon av dessa författningar som uttryckligen ger CSN rätt att lämna personuppgifter elektroniskt till Migrationsverket. Inte heller synes rätten enligt 15 § studiestödsdataförordningen att lämna ut vissa i bestämmelsen angivna typer av personuppgifter till ”myndighet som begär det” kunna användas för att lämna ut personuppgifter till Migrationsverket i detta fall eftersom den bestämmelsen inte ger rätt att lämna ut uppgift om personnummer eller att en person har beviljats studiehjälp för en viss period. CSN föreslår att myndigheten ges författningsstöd för ett elektroniskt uppgiftslämnande till Migrationsverket. Om myndigheten inte får sådant författningsstöd kommer uppgifterna endast att kunna lämnas på papper. Se mer om detta i avsnitt 4.3 nedan.

Långa handläggningstider en risk vid beviljande av schablonersättningen

Enligt CSN:s bedömning kan såväl Migrationsverkets som CSN:s handläggningstider få betydelse för när och om kommunerna kommer att kunna få den aktuella schablonersättningen. Den ökade invandringen till Sverige i kombination med nya regler¹ kommer sannolikt att leda till längre handläggningstider såväl hos CSN som hos Migrationsverket. De nya reglerna innebär att flertalet tillstånd kommer att tidsbegränsas istället för att vara permanenta. De flesta uppehållstillstånden kommer att vara giltiga i 13 månader medan ett mindre antal kommer vara giltiga i 3 år. Tidsbegränsningen får konsekvenser för Migrationsverkets balanser eftersom tillstånden måste prövas på nytt av myndigheten när tiden löpt ut. För CSN:s del innebär tidsbegränsningen att CSN oftare kommer att utreda studiestödsärenden på grund av att det saknas uppgifter om aktuella uppehållstillstånd.

Normalt är handläggningstiden hos CSN något längre för utländska medborgare än för svenska. Detta eftersom den grundläggande rätten till svenskt studiestöd måste utredas för utländska medborgare innan studiestöd kan beviljas. Studiehjälp kan beviljas om kravet på permanent uppehållstillstånd är uppfyllt eller om det finns särskilda skäl.² Om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har beviljats en person som är skyddsbehövande kan denne beviljas studiehjälp med hänsyn till särskilda skäl. Personen har rätt till studiehjälp under den tid som uppehållstillståndet gäller och om uppehållstillståndet går ut under pågående läsår får personen fortsatt studiestöd läsåret ut (höst- och vårtermin). CSN anser att det är

¹ Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

² 2 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395).

tillräckligt att tillståndet är giltigt vid studiernas början för att studiehjälp för hela läsåret ska kunna beviljas. I de fall ett tidsbegränsat uppehållstillstånd har upphört och den studerande påbörjar ett nytt läsår måste emellertid ärendet utredas och personen måste visa att en ansökan om förlängning av det tidsbegränsade uppehållstillståndet har inlämnats till Migrationsverket innan CSN kan bevilja studiehjälp. Detta sker vanligtvis genom att den studerande skickar in ett bevis om mottagen ansökan om förlängning av tillstånd från Migrationsverket. Om den studerande inte kan visa att han eller hon har ansökt om förlängning avslås studiehjälpsärendet.

Av promemorian framgår att schablonersättningen ska betalas ut automatiskt kvartalsvis i efterskott (inom sex månader efter den sista månaden i det kvartal ersättningen avser) och att ersättningen ska utgå för personer som har fått studiehjälp under någon av de månader som den kvartalvisa utbetalningen avser. Förväntade långa handläggningstider kan emellertid leda till att CSN, åtminstone under de första åren, inte hinner fatta beslut om studiehjälp förrän efter att rapporten till Migrationsverket har gått iväg. Speciellt känsligt kan detta vara gällande årets tredje kvartal, dvs. i samband med terminsstart, då balanserna hos CSN är som störst. Ett stort antal personer i den aktuella gruppen kan mycket väl bedriva studier på gymnasial nivå men ännu inte hunnit få sina ansökningar behandlade och några utbetalningar är därmed inte gjorda innan den sista september. För att minimera denna risk är det önskvärt att uppgiftslämnandet från CSN till Migrationsverket sker tidigast den sista månaden i det kvartal som efterföljer det kvartal som uppgifterna avser. Om ett tidigare utlämnande av uppgifter ändå ska ske kan följderna bli att kommunerna, istället för att få schablonersättning utbetald per automatik, måste söka sådan ersättning för kostnader för försörjningsstöd som nämns i promemorians avsnitt 3.8 för den tid då personen bedriver studier men ännu inte fått någon utbetalning från CSN.

3.9 Ikraftträdande m.m.

Från det att beslut tas att CSN ska lämna uppgifter till Migrationsverket om vem som uppbär studiehjälp behöver CSN minst tre hela arbetsmånader för att kunna göra det tekniskt möjligt att lämna ut uppgifterna. Detta gäller oavsett om uppgiftslämnande ska ske enligt alternativ 1 eller 2 (se avsnitt 4.3 nedan). Om ett elektroniskt uppgiftslämnande ska vara möjligt (vilket klart är att föredra) måste dessutom CSN först ges författningsstöd för ett sådant uppgiftslämnande.

4.3 Ekonomiska konsekvenser för staten

Kostnader för CSN

CSN har skissat på två alternativa lösningar för uppgiftslämnande till Migrationsverket. Alternativ 1, vilket innebär en elektronisk överföring av uppgifterna från CSN till Migrationsverket, är möjlig först efter att CSN fått

författningsstöd för ett sådant elektroniskt överlämnande. Alternativ 2 innebär ett överlämnande av uppgifterna på papper. CSN förordar starkt alternativ 1.

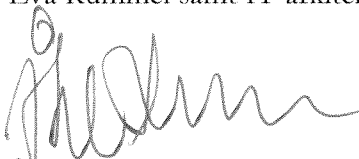
Alternativ 1: Fråga elektroniskt - svar elektroniskt

Migrationsverket skickar en fråga till CSN elektroniskt med de personer och den tid som myndigheten är intresserad av. CSN söker ut önskade uppgifter via en ny maskinell rutin och svarar sedan elektroniskt till Migrationsverket. Tidsåtgången för CSN att möjliggöra detta uppgiftslämnande uppskattas till 1 200 timmar och beräknas kosta 480 000 kr.

Alternativ 2: Fråga elektroniskt - svar via papper

Migrationsverket skickar en fråga till CSN på elektronisk väg med de personer och den tid som myndigheten är intresserad av. CSN söker ut önskade uppgifter via en ny maskinell rutin, gör en sekretessprövning och svarar Migrationsverket genom att skriva ut önskade uppgifter som inte skyddas av sekretess på papper och skickar dessa till Migrationsverket. En ny maskinell rutin tas fram för att sammanställa utskriften tillsammans med ett program för redigering av utskriften. Utskriften hanteras via CSN:s utdataleverantör. Tidsåtgången för CSN att möjliggöra ett sådant uppgiftslämnande uppskattas till 1 500 timmar och beräknas kosta 620 000 kr.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åke Svensson efter föredragning av verksjuristen Pernilla Björck. I arbetet med remissvaret har även utredaren Jessica Hansson, systemspecialisten Göran Engstrand, verksjuristen Johan Lindeberg, verksamhetsutvecklarna Anna Nyqvist och Eva Rummel samt IT-arkitekten Karin Rödseth deltagit.

Åke Svensson

Pernilla Björck